

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lektor příměstských táborů
Lecturer of suburban camps

Martina Křížová

Vedoucí práce: PaedDr. Zdeňka Hanková, Ph.D.

Studijní program: Vychovatelství (B7505)

Studijní obor: BC-VYCH (7505R008)

2023

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Lektor příměstských táborů potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 23.11.2023

Poděkování

Na tomto místě bych měla a chtěla poděkovat všem, kdo mě podporovali po celou dobu studia. Největší díky patří mé vedoucí práce – PaedDr. Zdeňce Hankové, Ph.D., která mě vedla nejen během psaní této práce, ale po celou dobu mého studia a stala se tak mým pedagogickým vzorem. Děkuji jí především za přístup ke studentům, lidskost, trpělivost, za odborné vedení práce, cenné rady, připomínky a především čas, který mi věnovala. Dále bych ráda poděkovala svým blízkým za podporu po dobu mého studia, trpělivost při dokončování této bakalářské práce a také za jejich *umění* přimět mě k odpočinku.

ABSTRAKT

Bakalářská práce s názvem *Lektor příměstských táborů* se zabývá profesními předpoklady, které by měl mít lektor příměstských táborů. Teoretická část práce vysvětluje odborné oblasti pedagogiky volného času, které úzce souvisejí s lektorskou činností. Též se věnuje základní legislativě, která se týká pedagogických pracovníků a příměstských táborů. Cílem bakalářské práce je porovnat požadavky lektorů a nároky organizátorů na nového lektora a na základě toho navrhnout strukturu výběrového řízení a náplň doškolovacího kurzu pro lektory s nepedagogickým vzděláním. Výstupem výzkumné části práce je popsat profesní požadavky organizátorů na potenciální lektory na základě rozhovorů. Dále se zabývám pedagogickým vzděláním a zkušenostmi lektorů. V závěru práce předkládám z rozhovorů vyplývající doporučení pro organizátory příměstských táborů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Volný čas, dětský příměstský letní tábor, lektor příměstského tábora, rozhovor

ABSTRACT

The bachelor's thesis entitled "Lecturer of suburban camps" deals with the professional prerequisites that a lecturer of suburban camps should have. The theoretical part of the thesis explains the professional areas of free time pedagogy, which are closely related to the teaching activity. It also deals with basic legislation that concerns teaching staff and suburban camps. The aim of the bachelor's thesis is to compare the requirements of the lecturers and the demands of the organizers for a new lecturer and, based on this, to propose the structure of the selection process and the content of the refresher course for lecturers with non-pedagogical education. The output of the research part of the work is to describe the professional requirements of the organizers for potential lecturers based on interviews. I also deal with pedagogical education and the experience of lecturers. At the end of the work, I present the recommendations resulting from the interviews for the organizers of suburban camps.

KEYWORDS

Free time, children's suburban summer camp, suburban camp lecturer, interview

Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretický základ pedagogiky volného času	9
1.1 Volný čas	9
1.2 Výchova.....	11
1.3 Výchova ve volném čase	12
2 Zařízení pro volný čas a jeho legislativní základ	14
2.1 Školní družiny.....	14
2.2 Středisko volného času	14
2.3 Další zařízení pro volný čas.....	16
3 Tábory a příměstské tábory	18
3.1 Příměstský tábor	20
3.2 Lektor příměstských táborů	20
3.2.1 Náplň práce lektora	20
3.2.2 Schopnosti lektora	21
3.2.3 Legislativní požadavky na lektora.....	22
4 Empirická část.....	24
4.1 Cíl bakalářské práce.....	24
4.2 Metody šetření a respondenti.....	24
4.2.1 Struktura rozhovorů a podmínky.....	24
4.3 Analýza rozhovorů	26
4.3.1 Rozhovor Marcela, organizátor příměstských táborů v městském sportovním zařízení	26
4.3.2 Rozhovory Romana a Leona, lektorky příměstských táborů v městském sportovním zařízení	27
4.3.3 Rozhovor Lucie, organizátor příměstských táborů v rodinném centru	28
4.3.4 Rozhovor Zuzana, lektorka příměstských táborů v rodinném centru	30
4.3.5 Rozhovor Pavla, organizátor příměstských táborů v DDM	31

4.3.6	Rozhovor Barbora, lektorka příměstských táborů v DDM	33
4.3.7	Rozhovor Anna, lektorka příměstských táborů v DDM	35
4.4	Vyhodnocení šetření mezi organizátory	36
4.5	Vyhodnocení šetření mezi lektory	38
4.6	Doporučení organizátorům příměstských táborů a návrh struktury výběrového řízení na lektora	40
Závěr.....		43
Seznam použitých informačních zdrojů		44

Úvod

Každý rodič se alespoň jednou dostal do situace, kdy musel přemýšlet, jaký program vymyslí svým dětem o hlavních prázdninách. Možností, jak dětem zpříjemnit letní prázdniny je několik. Nabízejí se různé tábory, pobyty v přírodě s různým zaměřením, různá soustředění aj. Vše však záleží na finančních možnostech rodičů. Jednou z možností, která je finančně méně náročná, je příměstský tábor, který nabízí dětem mnoho zážitků a aktivit. Dítě tak není vystaveno stresu z odloučení od rodičů přes noc, může získat spoustu nových zkušeností a navázat nová přátelství. Díky příměstskému táboru si vyzkouší nové aktivity, na které může dále navázat ve školním roce v podobě zájmového kroužku. Pro úspěšnou organizaci příměstských táborů je klíčové mít dobře vybrané lektory, kteří jsou schopni zajistit bezpečné a zábavné aktivity pro děti.

K výběru tématu mě vedla vlastní zkušenost s výběrem lektorů, příměstské tábory pořádám šestým rokem a vybrat dobré instruktory pro mě nebylo nikdy jednoduché. Rozhodla jsem se proto, že v rámci bakalářské práce budu zjišťovat, co je pro ostatní organizátory klíčové, zaměřím se na kritéria, kterými se řídí ostatní organizátoři a budu doufat, že mi přinesou inspiraci pro mou budoucí činnost.

Cílem teoretické části bude vymezení pojmů pedagogika volného času, volný čas, volnočasové aktivity, výchova, výchova volným časem, výchova ve volném čase, příměstský tábor, pedagog volného času a také zmapovat legislativní ukotvení MŠMT a další požadavky na lektory volného času. Na teoretická východiska bude navazovat praktická část.

Praktická část bude porovnávat požadavky a nároky organizátorů příměstských táborů na lektory, jejich kvalifikaci, zkušenosti a dovednosti, které jsou pro tuto činnost důležité. Cílem je navrhnout strukturu výběrového řízení a náplň doškolovacího kurzu pro lektory s nepedagogickým vzděláním.

Praktická část bude také analyzovat představy a osobní charakteristiku, motivaci u lektorů příměstských táborů s pedagogickým a nepedagogickým vzděláním.

1 Teoretický základ pedagogiky volného času

Pedagogika volného času bývá popisována jako věda, která se zabývá teorií i praxí výchovy ve volném čase. Patří mezi společenské vědy, můžeme říct, že se zabývá nakládáním s volným časem, výchovou ve volném čase, cíli, podmínkami a prostředky výchovy ve volném čase, dokonce i pedagogickým ovlivňováním či zhodnocováním volného času. Má mnoho funkcí a existuje několik institucí, které jsou určené pro volnočasové aktivity.

Pedagogika volného času může prostřednictvím svého působení naplňovat v životě člověka hned několik funkcí. (Pávková, 1999, s. 40)

Výchovná a rozvojová funkce

- *rozvoj schopností a dovedností*
- *získávání nových návyků*
- *získávání nových dovedností*

Zdravotní funkce

- *usměrňování režimu dne u dětí*
- *vedení k pohybovým aktivitám*
- *vedení k relaxaci*
- *duševní rozvoj*

Sociální funkce

- *podpora sociálních vztahů – rozvoj kamarádství*
- *pomoc při řešení konfliktů*
- *rozvoj komunikace*

Preventivní funkce

- *prevence rizikového chování (např. vandalismus, alkoholismus, drogy)*
- *pozitivní příklad pedagoga*
- *vedení žáků k zájmu o nějakou oblast*
- *posilování sebevědomí a sebeuvědomění*

1.1 Volný čas

Je možné definovat mnoha způsoby. Je to doba, ve které si každý jedinec může vybrat, jak ji využije. Dle Pávkové můžeme volný čas chápat jako dobu, kdy *člověk dělá to, co chce, ne to, co musí*. Do volného času proto nemůžeme zahrnovat činnosti, které jsou spojené s našimi povinnostmi. Příkladem může být cesta do práce, nakupování potravin, plnění domácích prací,

úkolů apod. Podle Pávkové patří mezi znaky volného času také to, že ... *zvolené činnosti jsou pro člověka příjemné, přinášejí potěšení a radost. Činnosti ve volném čase dávají příležitost k rekreaci, odpočinku, obnově sil i k osobnostnímu rozvoji.* (Pávková, 2014, s.11)

Vzhledem k tomu, že existuje několik činností, které člověk dělá rád, a přitom jsou to povinnosti, které někdo jiný nesnáší, a přitom mohou přinášet i hmotný efekt, je někdy velmi těžké oddělit oblast volného času a oblast povinností. Existuje proto označení **polovolný čas**, dle Pávkové jde např. *o drobné kutilství, pěstitelství, chovatelství, rybaření.* (Pávková in Bendl a kol, 2015, s. 121)

Podle Pedagogického slovníku ... *čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku). Na výchovu a vzdělávání ve volném čase je zaměřena pedagogika volného času. = výchova pro volný čas.* (Průcha et. Walterová, 2003, s. 274)

Volný čas má mnoho funkcí, které jsou důležité pro zdraví a celkovou pohodu jednotlivců. Vzhledem k tomu, že každý jedinec je jiný a výběr volnočasové aktivity se bude lišit, málokdo bude v době mimo svou pracovní dobu plnit všechny funkce, které volný čas nabízí. Konkrétně se jedná o funkce:

- **Rekreační** – zaměřuje se na odpočinek a relaxaci. Lidé mohou využívat volného času k odpočinku a regeneraci svých sil.
- **Kulturní funkce:** Tato funkce se zaměřuje na rozvoj kulturních zájmů a aktivit. Lidé mohou navštěvovat divadla, koncerty, muzea nebo knihovny.
- **Vzdělávací funkce:** Tato funkce se zaměřuje na rozvoj vzdělání a znalostí. Lidé mohou využívat volného času k učení nových dovedností, studiu jazyků nebo účasti na vzdělávacích kurzech.
- **Sociální funkce:** Tato funkce se zaměřuje na rozvoj sociálních vztahů. Lidé mohou využívat volného času k setkávání s přáteli, rodinou a společenskými aktivitami.
- **Sportovní funkce:** Tato funkce se zaměřuje na rozvoj fyzické kondice a sportovních dovedností. Lidé mohou využívat volného času k cvičení, sportování a účasti na sportovních klubech.

Kratochvílová člení funkce volného času dětí a mládeže na:

- *zdravotně – hygienickou funkci;*
- *seberealizační funkce;*

- *formativně – výchovná funkce pro rozvoj motivace a mravních vlastností, k formování osobnosti, ale i pro seberealizaci dítěte;*
- *socializační funkce – k navazování sociálních kontaktů a vztahů nejen s vrstevníky, ale i k sociálnímu učení, osvojování si společenských norem, vzorců chování a získávání zkušeností;*
- *preventivní funkce – pro smysluplné trávení volného času i jako prevence proti negativním společenským jevům ve společnosti (Kratochvílová, 2004, s. 87)*

1.2 Výchova

Bývá definována jako proces záměrného působení na jedince s cílem dosáhnout změn v různých složkách jeho osobnosti. Může být pojímána jako proces plně řízený vychovatelem, jako proces, na kterém se vychovávaný aktivně podílí, nebo jako vzájemné působení vychovávajícího a vychovávaného. (Zvírotský in Bendl a kol., 2015, s. 28).

Výchovu můžeme dělit na formální, neformální a informální.

- **Formální výchovu** spojujeme se školou, ta se řídí programem, který naplňuje. Výsledky žáků jsou hodnoceny a následně žák, příp. student může získat potvrzení o dokončení (vysvědčení, výuční list, maturita, vysokoškolský diplom či certifikát). Formální výchova je klíčovou součástí vzdělávacího systému a přispívá k rozvoji znalostí, dovedností a kompetencí, které jsou potřebné pro úspěch v osobním a profesním životě.
- **Informální výchova (učení)** se vyznačuje tím, že je méně strukturovaná a formální než vzdělávání ve škole. Nejedná se o formálně organizovaný program, ale spíše o neformální proces, který probíhá v každodenním životě. Může se jednat o neformální učení, které se děje doma, v komunitě, v kroužku, při hraní, při dobrovolnické práci, při cestování, při prohlížení internetu apod.
- **Neformální výchova** má nejbližší k výchově ve volném čase, odehrává se mimo vzdělávací instituce a je často zaměřena na praktické dovednosti a životní zkušenosti. Obvykle nemá určitou strukturu a neřídí se žádným programem a plány. Učení je založené na zkušenostech, není pevně stanovený rozvrh, často probíhá v komunitě a zahrnuje sociální interakce. Může zahrnovat učení se od ostatních, spolupráci na projektech nebo účast na komunitních aktivitách. Na rozdíl od formální výchovy, která často zahrnuje formální hodnocení a zkoušky, je pokrok v neformální výchově často hodnocen prostřednictvím sebehodnocení a reflexe. (Hofbauer, 2004, s. 18-19)

1.3 Výchova ve volném čase

Je forma neformálního a často i informálního vzdělávání, která se odehrává mimo formální vzdělávací prostředí, jako jsou školy. Tato výchova se zaměřuje na rozvoj dovedností, schopností a hodnot prostřednictvím aktivit a zkušeností, které se konají ve volném čase jedince. Výchova ve volném čase může zahrnovat širokou škálu aktivit, mezi které patří:

- **Sportovní aktivity:** Například fotbal, basketbal, plavání, běhání atd. Tyto aktivity pomáhají rozvíjet tělesné dovednosti, zdraví a pohodu, stejně jako hodnoty, jako je týmová práce, fair play a disciplína.
- **Umělecké a kreativní aktivity:** Například kreslení, malování, sochařství, tanec, hudba atd. Tyto aktivity pomáhají rozvíjet kreativitu, estetické porozumění a vyjadřovací dovednosti.
- **Hobby a zájmy:** Například sběratelství, modelářství, fotografie, vaření, zahradničení atd. Tyto aktivity mohou poskytnout příležitosti pro učení se novým dovednostem a znalostem, jakož i pro relaxaci a zábavu.
- **Komunitní a dobrovolnické aktivity:** Například účast v klubech, skupinách, organizacích, dobrovolnických projektech atd. Tyto aktivity mohou pomoci rozvíjet sociální dovednosti, občanské uvědomění a pocit sounáležitosti s komunitou.

Výchova ve volném čase může mít velký vliv na osobní a sociální rozvoj dětí a mladých lidí. Pomáhá jim nejen rozvíjet širokou škálu dovedností a kompetencí, ale také jim dává možnost objevit a rozvíjet své zájmy a talenty, budovat vztahy s ostatními a přispívat k jejich komunitě.

Funkce výchovy ve volném čase můžeme rozdělit do čtyř základních, a to:

Výchovně-vzdělávací funkce spočívá v záměrném a cílevědomém ovlivňování osobnosti vychovávaného jedince. (Pávková, 2014, s. 14). Funkce výchovně-vzdělávacího procesu jsou mnohotvárné a lze je rozdělit do několika základních kategorií:

- **Kognitivní funkce:** Výchovně-vzdělávací proces poskytuje jedincům základní znalosti a dovednosti potřebné pro jejich osobní a profesní život. Tato funkce zahrnuje rozvoj schopnosti porozumění, učení se, kritického myšlení a řešení problémů.
- **Sociální a kulturní funkce:** Výchovně-vzdělávací proces hraje klíčovou roli při předávání sociálních a kulturních hodnot, norem a očekávání. Pomáhá jedincům porozumět a adaptovat se na společenské normy a pravidla a rozvíjet dovednosti potřebné pro účinnou interakci s ostatními.

- **Osobní a emocionální funkce:** Výchovně-vzdělávací proces přispívá k osobnímu a emocionálnímu rozvoji jedinců. Pomáhá jim rozvíjet sebevědomí, sebeúctu, sebereflexi a schopnost řídit své emoce a chování.
- **Profesní a pracovní funkce:** Výchovně-vzdělávací proces pomáhá jedincům připravit se na pracovní život a kariéru. Pomáhá jim získat potřebné dovednosti a kvalifikaci, porozumět pracovnímu trhu a připravit se na budoucí zaměstnání nebo kariéru.
- **Občanská a demokratická funkce:** Výchovně-vzdělávací proces hraje klíčovou roli při předávání hodnot a principů demokracie. Pomáhá jedincům stát se informovanými, angažovanými a zodpovědnými občany.

Tyto funkce se vzájemně prolínají a tvoří komplexní proces, který podporuje celkový rozvoj jedince jako celku. Je důležité zdůraznit, že efektivní výchovně-vzdělávací proces vyžaduje vyvážený přístup k těmto funkcím, aby podporoval všeobecný rozvoj jedince.

Podle Pávkové má výchova ve volném čase ještě funkci zdravotní, sociální a preventivní. (Pávková in Bendl a kol., 2015, s. 122 – 123)

2 Zařízení pro volný čas a jeho legislativní základ

Institucí, kde mohou probíhat volnočasové aktivity, je mnoho. Aktivity jsou realizovány nejen ve školských zařízeních, ale také ve sportovních organizacích, neziskových organizacích či komerčních společnostech. Mezi dětmi nejčastěji navštěvované instituce pro volnočasový prostor patří školní družiny, školní kluby, domy dětí a mládeže (DDM), základní umělecké školy, jazykové školy, tělovýchovné a sportovní organizace, skautské a turistické oddíly, neziskové organizace, komerční firmy, dále také domovy mládeže, dětské domovy a církevní organizace.

Podle školského zákona č. 561/2004 Sb. § 118 *Školská zařízení pro zájmové vzdělávání zajišťují podle účelu, k němuž byla zřízena, výchovné, vzdělávací, zájmové, popřípadě tematické rekreační akce, zajišťují osvětovou činnost pro žáky, studenty a pedagogické pracovníky, popřípadě i další osoby.*

2.1 Školní družiny

Jsou školská zařízení, která poskytují zájmové vzdělávání v době mimo vyučování. Jsou určeny primárně pro žáky z prvního stupně, tedy dětem ve věku 6-10 let. Školní družiny (dále ŠD) se řídí vlastním vzdělávacím programem, který je přizpůsoben zájmům a potřebám dětí. Činnosti, které nabízí jsou různorodé – výchovné, vzdělávací, rekreační, sportovní a zájmové. Počet ŠD a zájem o ně v ČR roste, z kapacitních důvodů jsou v mnoha školách do ŠD přijímání jen mladší žáci (z 0. – 3. tříd).

2.2 Středisko volného času

Je instituce, která poskytuje volnočasové aktivity pro děti, mládež a často i pro dospělé. Tyto aktivity se obvykle konají mimo školní dobu a mají za cíl podporovat osobní a sociální rozvoj účastníků. *Jejich posláním je motivovat, podporovat a vést děti, žáky, studenty, mládež, i dospělé k rozvoji osobnosti, k získávání a rozvoji klíčových a odborných kompetencí, zejména smysluplnému využívání volného času.* (<https://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>)

Aktivity střediska volného času mohou zahrnovat různé oblasti jako sport, umění, hudba, technika, přírodní vědy, jazyky a mnoho dalšího. Tyto aktivity jsou vedeny kvalifikovanými odborníky nebo pedagogy.

Střediska volného času ... *se často věnují i komunitnímu plánování, participaci, prevenci, vzdělávání pedagogů atd. Většina středisek volného času se stala přirozeným centrem společenského života v obci. Zapojují se do různých regionálních, krajských, republikových*

i evropských projektech, organizují výměnné a zahraniční pobyty, a rovněž stáže pracovníků.
(<https://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>)

Hlavní cíle střediska volného času zahrnují:

- **Výchova a vzdělávání:** Aktivity jsou navrženy tak, aby podporovaly vývoj dovedností, znalostí a kompetencí účastníků.
- **Sociální interakce:** Střediska volného času poskytují prostor pro setkávání a komunikaci mezi účastníky různých věkových skupin a zájmů.
- **Zdravý životní styl:** Mnoho aktivit je zaměřených na podporu fyzické aktivity a zdravých životních návyků.
- **Osobní rozvoj:** Aktivity mohou pomoci účastníkům rozvíjet sebevědomí, kreativitu, sociální dovednosti a další osobnostní charakteristiky.
- **Prevence rizikového chování:** Střediska volného času mohou hrát preventivní roli tím, že poskytují bezpečné a smysluplné aktivity, které mohou pomoci odradit mladé lidi od rizikového chování.

Střediska volného času hrají důležitou roli v komunitách po celém světě a jsou klíčovou součástí systémů výchovy a vzdělávání. Jejich programy a aktivity pomáhají podporovat celoživotní učení a přispívají k rozvoji aktivních, zodpovědných a angažovaných občanů.

Střediska volného času mohou zahrnovat širokou škálu institucí a organizací, které poskytují vzdělávací a volnočasové aktivity pro děti, mládež a někdy i dospělé. Tyto mohou zahrnovat:

- **Dům dětí a mládeže (DDM)** je zařízení, které poskytuje různé vzdělávací, kulturní, sportovní a rekreační aktivity pro děti a mladé lidi. Tyto aktivity jsou organizovány mimo školní výuku a jsou zaměřeny na podporu celkového rozvoje dětí a mládeže. DDM fungují jako centra, kde děti a mladí lidé mohou trávit svůj volný čas smysluplně a produktivně. Řídí se zákonem č. 561/2005 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. DDM nabízejí širokou škálu aktivit, které mohou zahrnovat umělecké dílny, sportovní kluby, vědecké a technologické projekty, jazykové kurzy, hudební a divadelní skupiny, a mnoho dalšího. Aktivity jsou obvykle vedeny kvalifikovanými pedagogy nebo odborníky v daném oboru. Cílem DDM je podpořit sociální, tělesný, emocionální a intelektuální rozvoj dětí a mládeže. Aktivity jsou navrženy tak, aby podporovaly samostatnost, tvořivost, spolupráci, sebevědomí a další důležité dovednosti. V České republice je síť DDM poměrně rozsáhlá a hrají významnou roli v systému vzdělávání a výchovy ve volném čase. Většinou jsou

financovány a řízeny na úrovni měst a obcí a jsou často dostupné pro všechny děti a mladé lidi za velmi nízké nebo žádné náklady. Zřídit DDM může školský úřad, obec, církev, i soukromý nebo jiný subjekt.

- **Kluby a sdružení:** Tyto organizace jsou zaměřeny na konkrétní zájmy či aktivity, patří sem sportovní kluby, umělecké kluby, skautské oddíly apod.
- **Kulturní centra:** Tato zařízení nabízejí širokou škálu kulturních aktivit, jako jsou např. divadelní představení, koncerty, výtvarné kurzy či přednášky.
- **Komunitní centra (KC):** Tyto instituce poskytují aktivity pro různé věkové skupiny a slouží také jako místo setkávání pro místní komunitu (matky s dětmi, seniory apod.)
- **Sportovní centra a tělocvičny:** Tyto instituce poskytují prostor a vybavení pro různé sportovní aktivity.
- **Střediska pro mládež:** Tyto instituce se často zaměřují na potřeby konkrétního věkového segmentu, jako jsou adolescenti nebo mladí dospělí.

Každá z těchto institucí má své vlastní specifické zaměření a nabídku aktivit, ale všechny sdílejí společný cíl: poskytovat smysluplné a vzdělávací volnočasové aktivity.

2.3 Další zařízení pro volný čas

Je termín používaný pro jednotlivce, skupiny lidí nebo organizace, které nepatří mezi rozpočtové organizace státu. Může se jednat o fyzické osoby nebo právnické osoby. Každý soukromý subjekt musí splnit následující požadavky a povinnosti:

- **Registrace:** Soukromé subjekty musí být řádně zaregistrovány u příslušných úřadů, jako je obchodní rejstřík pro obchodní společnosti nebo rejstřík živnostníků pro živnostníky.
- **Daňové povinnosti:** Soukromé subjekty musí plnit všechny své daňové povinnosti, včetně placení příslušných daní a podávání daňových přiznání.
- **Účetnictví a finanční záznamy:** Soukromé subjekty musí vést řádné účetnictví a finanční záznamy, včetně bilance, výkazu zisku, ztráty a výkazu peněžních toků.
- **Právní povinnosti:** Soukromé subjekty musí dodržovat všechny právní předpisy a regulace, včetně těch, které se týkají pracovních práv, ochrany spotřebitele, ochrany osobních údajů a dalších.

V České republice může soukromý subjekt představovat následující formy podnikání nebo činnosti:

- **Fyzická osoba podnikající:** Jedná se o jednotlivce, kteří podnikají na vlastní účet a odpovědnost, jakožto živnostníci, svobodní profesionálové (advokáti, lékaři, architekti atd.) nebo zemědělci.
- **Obchodní společnosti:** Tyto zahrnují společnost s ručením omezeným (s.r.o.), akciovou společnost (a.s.), veřejnou obchodní společnost (v.o.s.) a komanditní společnost (k.s.).
- **Neziskové organizace:** Tyto mohou zahrnovat spolky, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a další, které provozují činnost ve veřejném zájmu nebo pro dobro svých členů, ale jejichž cílem není dosahování zisku.
- **Družstva:** Družstva jsou speciální formou podnikání, kde členové spolupracují k dosažení společného cíle. (<https://www.finance.cz/518889-pravni-formy-podnikani/>)

Každý z těchto subjektů musí splňovat výše uvedené legislativní požadavky, normy a povinnosti. Specifické požadavky a povinnosti se mohou lišit v závislosti na konkrétní formě podnikání nebo činnosti. Při pořádání táborů pro děti a mládež je důležité dbát na zdraví a bezpečnost, ochranu osobních údajů, kvalifikaci personálu, hygienu, ubytování, stravování apod.

Subjekty, které nejčastěji pořádají tábory jsou:

- **Soukromé firmy:** Firmy (s.r.o., v.o.s. atp.) specializující se na organizování táborů a jiných volnočasových aktivit pro děti a mládež
- **Neziskové organizace:** Neziskové organizace (spolky), jako jsou charitativní organizace, náboženské skupiny nebo sportovní kluby, které jsou vedené ve spolkovém rejstříku
- **Jednotlivci:** Některé tábory mohou být organizovány jednotlivci, jako jsou kvalifikovaní pedagogové nebo trenéři, kteří mají zkušenosti a odborné znalosti v určité oblasti (například umění, jazykové znalosti, sport, příroda atd.).
- **Školy a vzdělávací instituce:** Některé školy nebo vzdělávací instituce mohou pořádat tábory jako součást svých vzdělávacích programů.

3 Tábory a příměstské tábory

Pro děti je organizovaná forma dočasného pobytu dětí mimo domov, obvykle v přírodě nebo ve speciálně vyhrazeném prostoru. Tábory jsou navrženy tak, aby poskytovaly dětem příležitost strávit čas mimo školu a běžné prostředí, a nabízejí jim různé aktivity, zážitky a vzdělávací příležitosti. V dnešní době jsou tábory označovány také jako *campy*.

Campy pro děti mají obvykle stanovený program, který zahrnuje různé aktivity a hry, sportovní činnosti, umělecké dílny, výlety, táborové hry, vzdělávací a tematické workshopy a další zábavné činnosti. Tyto aktivity mají za cíl podporovat rozvoj dětí v různých oblastech, jako jsou sociální interakce, týmová spolupráce, dovednosti, fyzická kondice, kreativita a sebevědomí.

Tábory jsou pro děti obvykle organizovány během letních prázdnin, ale existují i tábory pořádané během jiných školních prázdnin. Tábory můžeme rozdělit na pobytové a příměstské. Děti se na pobytových táborech ubytují ve společných prostorách, jako jsou chatky, stany nebo ubytovny, a jsou pod dohledem táborových vedoucích a lektorů, kteří se starají o jejich bezpečí, zdraví a pohodu. Pobytové tábory patří k jedné z nejrozšířenějších forem zotavovacích akcí. Podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví *je zotavovací akcí organizovaný pobyt 30 a více dětí ve věku do 15 let na dobu delší než 5 dnů, jehož účelem je posílit zdraví dětí, zvýšit jejich tělesnou zdatnost, popřípadě i získat specifické znalosti nebo dovednosti.* (§ 8 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. – Zákon o ochraně veřejného zdraví)

Tábory jsou skvělou příležitostí pro děti prožít dobrodružství, vytvořit nová přátelství, rozvíjet své dovednosti a získávat nové zkušenosti. Zároveň poskytují dětem možnost prožít čas v přírodě, vzdálit se od technologií a elektroniky a prožít aktivní a společenský pobyt s ostatními dětmi.

Je mnoho organizací a institucí, které pořádají tábory pro děti a mládež. Patří mezi ně:

- **Neziskové organizace a dobrovolnické skupiny:** Mnoho neziskových organizací a dobrovolnických skupin, jako jsou Junák - český Skaut, YMCA, či Červený kříž, pořádá letní tábory s různými tematickými zaměřenými.
- **Školy a vzdělávací instituce:** Některé základní a střední školy ve spolupráci se školní družinou či školním klubem, univerzity a další vzdělávací instituce mohou pořádat letní tábory jako součást svých vzdělávacích programů.
- **Sportovní kluby a organizace:** Sportovní kluby a organizace často pořádají letní tábory zaměřené na různé sportovní aktivity, jako je fotbal, basketbal, plavání, atletika a mnoho dalších.

- **Umělecké a hudební skupiny:** Mnoho uměleckých a hudebních organizací pořádá letní tábory, které se zaměřují na výuku a rozvoj uměleckých a hudebních dovedností.
- **Církevní organizace:** Některé církevní organizace a skupiny pořádají letní tábory s duchovním nebo náboženským zaměřením.
- **Komerční společnosti:** Existují také komerční společnosti, které pořádají tábory zaměřené na různá témata - od vědeckých a technologických táborů po dobrodružné a přírodní tábory.

Typy táborů

Tábory můžeme rozdělit mnoha způsoby, a to podle způsobu ubytování, pořadatele, počtu dětí, zaměřenosti či cílové kategorie (pro koho je tábor určen). Existují různé typy táborů, které mohou být zaměřeny na různé aktivity, věkové skupiny a zájmy. Zde je několik příkladů:

- a) **Stanové tábory:** Na těchto táborech jsou děti ubytované ve stanech a program se obvykle koná v přírodě. Stanové tábory mohou být také tematicky zaměřeny.
 - b) **Chatové tábory:** Na těchto táborech jsou děti ubytované v chatách nebo jiných budovách.
1. **Sportovní tábory:** Tyto tábory jsou zaměřeny na konkrétní sporty, jako je fotbal, florbal, tenis, plavání apod. Na těchto táborech děti tráví většinu času tréninkem a hrou. Campy často pořádají organizace, které se určité skupině dětí věnují celoročně, můžeme je tedy také nazývat jako soustředění.
 2. **Jazykové tábory:** Na těchto táborech se děti učí cizímu jazyku prostřednictvím her, cvičení a konverzace. Běžné aktivity bývají doprovázené slovy rodilého mluvčího či jiného lektora s dobrou znalostí cizího jazyka.
 3. **Umělecké tábory:** Tyto tábory jsou zaměřené na různé formy umění, včetně výtvarného umění, divadla, hudby, tance atd.
 4. **Přírodovědné a technické tábory:** Tábory zaměřené na vědu, techniku, informatiku, astronomii a další oblasti.
 5. **Skautské tábory:** Tábory organizované skautskými organizacemi, které se zaměřují na dovednosti přežití, spolupráci, vedoucí schopnosti a další hodnoty skautingu.
 6. **Tábory pro děti se speciálními potřebami:** Tyto tábory jsou určeny pro děti s různými druhy speciálních potřeb, včetně fyzických nebo duševních postižení, zdravotních problémů nebo jiných výzev.

7. **Tábory pro rodiče s dětmi:** Tyto tábory jsou vhodné i pro nejmenší táborníky, po celou dobu konání tábora jsou děti v doprovodu rodiče či prarodiče, který se díky programu vrací do svého dětství a zkusí společně různé táborové aktivity.
8. **Příměstské tábory:** Tyto tábory se obvykle konají v blízkosti měst a děti na ně dochází každý den (většinou od pondělí do pátku). Příměstské tábory mohou být tematicky zaměřené na různé aktivity, jako je sport, umění, věda, příroda a další. (Míčková, 2018)

3.1 Příměstský tábor

Je několikadenní pobyt dětí v blízkosti bydliště. Oproti běžnému táboru se však děti každé odpoledne vrací domů a noc tráví ve svém domově. Příměstské tábory bývají zaměřené na mnohé aktivity. V nabídce jsou tábory se specializací na sport, výtvarnou činnost, turistiku, hudbu, dramaturgii, cizí jazyky, vědu, přírodovědu, technický rozvoj apod. Cílem příměstských táborů je poskytnout dětem smysluplné využití volného času, vzdělávat žáky mimo školní prostředí, zabavit je v době, kdy jsou rodiče v práci, zlepšit sociální a komunikační schopnosti dětí prostřednictvím interakce s ostatními dětmi i lektory tábora. Příměstské tábory se konají v době letních, podzimních, vánočních i jarních prázdnin.

Pořadatelem příměstských táborů bývají neziskové organizace, samosprávy, sportovní kluby, školy, soukromé subjekty či církve.

3.2 Lektor příměstských táborů

Lektor v příměstských táborech je osoba, která má za úkol vedení a organizaci programu a aktivit pro děti, které se účastní tábora. Jejich role může být velmi rozmanitá a závisí na konkrétním typu tábora a cílech organizace, která tábor pořádá. Lektor příměstského tábora by měl být kvalifikovaný, zkušený a mít zájem o práci s dětmi. Jeho cílem je zajistit, aby děti měly bezpečný, vzdělávací a zábavný zážitek na táboře.

3.2.1 Náplň práce lektora

- **Plánování programu:** Lektor musí společně s týmem plánovat různé aktivity a program tábora, zahrnující sportovní hry, umělecké dílny, výlety, vzdělávací aktivity a další programové body. Program by měl být zajímavý a přizpůsobený věku a zájmům dětí.
- **Vedení aktivit:** Lektor je odpovědný za vedení a dohled nad různými aktivitami na táboře. To může zahrnovat učení nových dovedností, hry, sportovní soutěže a další zábavné aktivity. Lektor by měl být schopen přizpůsobit aktivity věku, schopnostem a zájmům dětí.

- **Bezpečnost dětí:** Lektor má povinnost zajistit bezpečnost všech dětí na táboře. To zahrnuje dohled nad dětmi, prevenci úrazů a vědění o postupech v případě zdravotních potíží, poskytování první pomoci.
- **Podpora sociální interakce:** Lektor by měl podporovat komunikaci a spolupráci mezi dětmi, včetně řešení konfliktů a vytváření pozitivního a inkluzivního prostředí. Měl by být schopen efektivně komunikovat s účastníky tábora a řešit jakékoliv konflikty, které mohou vzniknout. To může zahrnovat pomoc dětem s řešením neshod nebo problémů, poskytování konstruktivní zpětné vazby a udržování pozitivní atmosféry.
- **Vzdělávání a rozvoj:** Některé příměstské tábory mají vzdělávací složku, a lektoři mohou být odpovědní za výuku určitých dovedností nebo znalostí.
- **Komunikace s rodiči:** Lektoři obvykle udržují komunikaci s rodiči účastníků tábora, informují je o průběhu a dění na táboře a zodpovídají jejich otázky a obavy, poskytuje zpětnou vazbu o výkonnosti a chování jejich dětí.
- **Týmová spolupráce:** Lektoři pracují v týmu s dalšími kolegy a koordinují své aktivity tak, aby tvořili koherentní program tábora.

3.2.2 Schopnosti lektora

Lektor v příměstských táborech by měl mít několik důležitých schopností a dovedností, které mu pomohou plnit svou roli a zajistit kvalitní a bezpečné prostředí pro děti. Velice rozmanitě je popisuje řada autorů z oblasti pedagogiky volného času, např. Pávková (2014), Zvírotsky (In Bendl a kol., 2015), Hofbauer (2004), Vodárková (2016)

Pro přehlednost jsem požadované schopnosti, dovednosti a požadavky na lektora ve volném čase shrnula do následujících bodů:

- **Komunikace:** Lektor by měl mít vynikající komunikační dovednosti, aby byl schopen efektivně komunikovat s dětmi, rodiči a dalšími členy týmu. Měl by být schopen jasně a srozumitelně komunikovat a naslouchat potřebám a otázkám dětí.
- **Dozor a bezpečnost:** Schopnost udržovat dozor nad dětmi a zajistit jejich bezpečnost. Lektor by měl být pozorný a schopen rychle reagovat na různé situace, včetně prevence úrazů a znalosti první pomoci.
- **Týmová spolupráce:** Práce v týmu je často nezbytná na příměstských táborech. Lektor by měl být schopen efektivně spolupracovat s ostatními lektory a členy týmu, aby zajistil plynulý průběh aktivit a programu.

- **Zkušenosti s dětmi:** Zkušenosti s prací s dětmi jsou důležité. Lektor by měl mít porozumění pro potřeby a zájmy dětí různých věkových skupin.
- **Kreativita:** Schopnost přicházet s novými nápady a kreativními aktivitami, které zaujmou a baví děti.
- **Přizpůsobivost:** Každý den na příměstském táboře může být jiný, a lektor by měl být schopen rychle reagovat na změny a nečekané situace.
- **Empatie:** Lektor by měl mít schopnost vcítit se do pocitů a potřeb dětí. Empatický přístup může pomoci vytvořit důvěru a pozitivní vztahy s účastníky tábora.
- **Organizační schopnosti:** Plánování a organizace programu, časový management a řízení skupiny jsou důležité dovednosti pro lektora.
- **Znalost první pomoci:** Základní znalost první pomoci a zvládání zdravotních situací může být klíčová pro rychlou reakci v případě potřeby.
- **Pedagogické dovednosti:** Pokud jsou na programu vzdělávací aktivity, lektor by měl mít pedagogické dovednosti pro vedení těchto aktivit.

Tyto schopnosti a dovednosti jsou klíčové pro to, aby lektor příměstského tábora byl schopen poskytnout dětem kvalitní a zábavný zážitek a zároveň zajistit jejich bezpečnost a pohodu.

3.2.3 Legislativní požadavky na lektora

Požadavky na lektora příměstského tábora v České republice jsou stanoveny zejména zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a prováděcími vyhláškami k tomuto zákonu. Předpoklady pro výkon činnosti upravuje i zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Požadavky můžeme rozdělit do těchto kategorií:

1. **Kvalifikace lektora:** Lektor příměstského tábora by měl mít minimálně středoškolské vzdělání a absolvovat kurz pro vedoucí dětských skupin. Kurz vedoucích vychází z nařízení vlády č. 72/2005 Sb., o poskytování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a o změně některých souvisejících zákonů. Většina organizací si proškolení lektorů dělá sama, každá organizace má totiž jiné požadavky a nároky.
2. **Bezpečnost a hygiena:** Lektor je zodpovědný za dodržování hygienických norem a bezpečnosti dětí. Musí se řídit hygienickými pravidly pro školy a školská zařízení (vyhláška č. 410/2005 Sb.).
3. **Poměr dětí na lektora:** Pro příměstské tábory platí, že na jednoho lektora může připadat maximálně 15 dětí (záleží na věku dětí).

4. **První pomoc:** Lektor by měl být schopný poskytnout první pomoc a je doporučeno, aby absolvoval příslušný kurz „Základy první pomoci“.
5. **Doklady:** Lektor by měl mít čistý trestní rejstřík v oblasti trestů na morálce (podle § 6 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících).
6. **Pojištění:** Provozovatel tábora by měl zajistit pojištění pro případ úrazu nebo jiného neštěstí. Doporučuje se, aby samotný lektor měl pojištění odpovědnosti, stejně jako pořadatel (organizátor).
7. **Ochrana osobních údajů:** Lektori, a především organizátoři musí dodržovat zákony o ochraně osobních údajů a nesmí bez souhlasu zveřejňovat osobní údaje dětí ani jejich rodičů. Mezi osobní údaje patří i fotografie a videozáznamy.
(MŠMT, Kvalifikace pedagogických pracovníků v zájmovém vzdělávání, 2023)

Lektor příměstských táborů je volnočasovým pedagogem. Podle Pávkové lze znaky osobnosti pedagoga volného času rozdělit na:

- *pozitivní obecně lidské vlastnosti,*
- *vlastnosti obzvláště důležité pro pedagogy,*
- *specifické požadavky na práci vychovatele a pedagoga volného času.* (Pávková, 2008, s. 134)

Pedagog by měl být dobrý člověk, měl by mít poznávací, citové i volní psychické procesy na dobré úrovni. Měl by být spravedlivý, pracovitý a uvědomovat si své chyby, ze kterých se ponaučí a své negativní stránky pak bude zdokonalovat.

Další, velmi potřebnou vlastností je umět se vcítit do druhých (empatie), komunikovat, zvládat náročné situace, být přiměřeně dominantní, nekonfliktní, pozitivně naladěný, a mít kladný vztah k dětem, mládeži, ale i dospělým a seniorům. Dále je důležité, aby měl pedagog radost z kontaktu s druhými lidmi.

Do poslední skupiny požadavků na pedagoga volného času podle Pávkové patří flexibilita, aktivita, iniciativa, nápaditost, tvořivost, hravost, fyzická zdatnost, příjemný vzhled a pochopení pro věkové zvláštnosti. (Pávková, 2008, s. 134-136).

Pedagogický pracovník je plně způsobilý k právním úkonům, je bezúhonný, zdravotně způsobilý a má odbornou kvalifikaci pro tuto pracovní pozici. (Heřmanová, Macek, 2009, s. 23-24).

Pedagog učí děti spolupracovat, rozvíjí jejich hravost a vlastní nápady. (Vodárková, 2016, předmluva)

4 Empirická část

Tato kapitola obsahuje následující klíčové části:

- Cíl práce a metodologie
- Analýza rozhovorů s lektory a organizátory příměstských táborů
- Návrh struktury výběrového řízení na lektora příměstského tábora a doporučení vzdělávání lektorů

4.1 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je porovnat požadavky lektorů a nároky organizátorů na nového lektora a na základě toho navrhnout strukturu výběrového řízení a náplň doškolovacího kurzu pro lektory s nepedagogickým vzděláním. Výstupem výzkumné části práce je popsat profesní požadavky organizátorů na potenciální lektory na základě rozhovorů. Dále se zabývám pedagogickým vzděláním a zkušenostmi lektorů. V závěru práce předkládám z rozhovorů vyplývající doporučení pro organizátory příměstských táborů. Cílem praktické části je tedy analyzovat požadavky, které mají organizátoři příměstských táborů na lektory a udělat souhrn kritérií, které jsou pro organizátory při výběru klíčové. Kritéria jsem zvolila podle toho, jak se vyjadřovali samotní respondenti. Dále mě zajímá, zda organizátoři dělají výběrová řízení, a jaký důraz je kladen na pedagogické vzdělání lektorů.

4.2 Metody šetření a respondenti

Šetření bylo provedeno prostřednictvím rozhovorů s organizátory a lektory příměstských táborů. Osloveni byli pouze ti, kteří mají praxi s danou činností minimálně tři roky. Otázky pro organizátory úzce souvisí s otázkami pro lektory.

Osloveni byli organizátoři a lektoři z různých zařízení, a to městského DDM, mimoměstského SVČ, jazykové a taneční školy a dalších soukromých subjektů.

Kritéria, která budou v praktické části zkoumaná jsem zvolila podle toho, jak se vyjadřovali samotní respondenti. Respondenti jsou psáni v anonymním klíči, který je k dispozici u autorky práce.

4.2.1 Struktura rozhovorů a podmínky

Otázky pro organizátory:

1. Jak dlouho organizujete příměstské tábory?
2. Vyzkoušel/a jste si někdy sám/sama práci lektora? Kolik let zkušeností máte sám/sama s lektorskou prací?

3. Porovnejte své zkušenosti s lektory s pohledem na jejich věk a pohlaví.
4. Jaké vlastnosti jsou pro Vás klíčové ve výběru lektora?
5. Jaké vlastnosti považujete za nežádoucí u svých podřízených lektorů?
6. Jaké nabízíte finanční ohodnocení lektorům? Liší se nějak s ohledem na gender, věk a vzdělání lektora?
7. Jak probíhá výběrové řízení? Z kolika a jak vybíráte zpravidla uchazeče?
8. V jakém rozsahu poskytujete lektorům metodiky?
9. Jak ovlivňujete náplň denních činností?
10. V jakém rozsahu poskytujete lektorům pomůcky a do jaké míry jim necháváte svobodu výběru?

Otázky pro lektory:

1. Jste muž nebo žena?
2. Kolik je Vám let?
3. Jaké máte vzdělání pro kvalifikaci lektora příměstských táborů?
4. Jak dlouhou praxi máte jako lektor příměstských táborů?
5. Jakých vlastností si na sobě ceníte pro práci lektora?
6. Jaké vlastnosti chápete jako nežádoucí (rizikové) pro práci lektora? Pro jakou organizaci vykonáváte lektorskou činnost?
7. Na co jsou Vaše příměstské tábory zaměřené? Sport / vzdělání / náboženství / environmentalistika?
8. Co Vás motivuje vykonávat profesi lektora?
9. Jaké finanční ohodnocení dostáváte a jaké by mělo být, aby Vás uspokojilo?
10. Jak se připravujete na výběrové řízení a jak ho prožíváte?
11. Jaké metodiky Vám organizátor poskytuje?
12. Jak ovlivňujete náplň denních činností? A co Vám vyhovuje?
13. V jakém rozsahu Vám organizátor poskytuje pomůcky a materiály? Do jaké míry si je vybíráte sami? Vyhovuje Vám to?

Rozhovory byly provedeny ve třech různých pracovištích. V každé organizaci byl dotazován organizátor a také minimálně jeden lektor. Prvním pracovištěm bylo sportovní městské zařízení, druhým osloveným pracovištěm bylo DDM ve velkém městě a posledním pracovištěm bylo rodinné centrum v obci s devíti tisíci obyvateli.

4.3 Analýza rozhovorů

4.3.1 Rozhovor Marcela, organizátor příměstských táborů v městském sportovním zařízení

První rozhovor byl proveden s vedoucí plavecké školy a instruktorkou plavání Marcelou. Marcela pořádá příměstské tábory v malém městě již čtvrtým rokem, každý rok se jejich táborů zúčastní více než 500 dětí ve věku od pěti do čtrnácti let. Jejimi tábory prošlo více než 2500 spokojených a zdravě utahaných dětí.

Marcela má dlouholeté zkušenosti i jako lektor, třicet let dělala instruktorku plavání, několikrát se zúčastnila i příměstského tábora jako lektorka.

Paní Marcela se snaží o to, aby na každém táboře byli lektoři i lektorky, chce, aby si každé dítě našlo svého oblíbeného lektora, a tak je ráda, když je tábor obsazen lektory, kteří jsou si věkově rozdílní.

Vzhledem k tomu, že jsou všechny tábory zaměřené na sport, je pro Marcelu klíčové, aby měl lektor kladný vztah ke sportu a k dětem. Zároveň uvedla, že požaduje spolehlivost, samostatnost, zkušenosti a praxi s dětmi. Vedoucího instruktora proto většinou vybírá z řad zaměstnanců, ke kterým má důvěru, zná je dlouho, jsou oblíbení mezi dětmi a většinou jsou to pedagogičtí pracovníci. Překvapením pro mě bylo, že další čtyři lektory již Marcela nevybírá. Vedoucí lektor si v tomto zařízení vybírá ostatní lektory sám a Marcela to vnímá jako velkou výhodu, protože mezi lektory je tím zajištěna harmonie kolektivu.

Mezi nežádoucí vlastnosti lektora podle Marcely patří nespolehlivost, nedochvilnost, výbušné chování a špatný vztah k dětem.

Na otázku, jaké finanční ohodnocení nabízí lektorům, jsem nedostala konkrétní odpověď. Marcely odpověď zněla: *Do příměstského tábora nabíráme 45 – 50 dětí. Tento tým instruktorů obdrží na každého žáka dohodnutou sumu. Hlavní instruktor/ka pak rozděluje odměnu pro ostatní členy jeho týmu.*

Marcela má hlavní lektory prozatím z řad pedagogických pracovníků a stálých zaměstnanců. Jedná se o instruktory s letitou praxí a vztahem k jejich společnosti. Z tohoto důvodu nedělají výběrové řízení, ale využívají služeb jejich lektorů.

Marcela žádné metodiky lektorům neposkytuje. Většina instruktorů jsou pedagogičtí pracovníci nebo pracovníci s letitými zkušenostmi, a tak to nevnímá jako důležité. Vždy si však s lektory

domlouvá program tábora. Neřeší konkrétní aktivity, ale místo, kde v daný čas skupina bude, stravování, výlet apod.

Denní náplň konzultuje s hlavními instruktory. Veškerá sportoviště a pomůcky rezervuje dle potřeb instruktorů a možností tak, aby bylo vše v souladu s dalšími aktivitami společnosti. Vše konzultují, ale hlavní náplň a výběr sportovních aktivit je na samotných instruktorech.

Instruktorům poskytuje veškeré pomůcky a sportoviště dle jejich přání a možností. Instruktoři se tomuto musí přizpůsobit, případně vznést požadavky. Nové vybavení však nepožizují.

Zhodnocení 1

Zaměřila jsem se na výhody a nevýhody tohoto systému, kdy si většinu lektorského týmu vybírá sám vedoucí lektor. Uznávám, že velkou výhodou je, když spolu kolektiv dobře vychází, když jsou lektoři napojeni na stejnou notu a instruktor si rozumí s vedoucím týmu, pokládám si však otázku, jaké znalosti mají vybraní instruktoři. Překvapilo mě, že paní Marcela zbytek týmu nevybírá, neví tedy, jaké vzdělání mají lektoři, zda znají legislativu, vývojovou psychologii a zda vůbec mají praxi s dětmi. Pokládala jsem si otázku, co by se dělo, kdyby vedoucí lektor onemocněl nebo ho postihla jiná překážka, která by bránila se tábora zúčastnit.

Vzhledem k tomu, že se paní Marcela vůbec nevyjádřila k legislativním požadavkům na pedagoga volného času, rozhodla jsem se položit jí doplňující otázky a zjistila jsem, že všechny legislativní požadavky splňuje hlavní lektor a ostatní lektoři jsou bráni jako praktikanti. Většinou nemají žádné pedagogické zkušenosti, vzdělání a častokrát nejsou plnoletí.

Nápad, že si vedoucí lektor k sobě do týmu vybírá instruktory sám se mi líbí, nedokážu si však představit, že vše bude záviset na jednom člověku. Doporučovala bych k vedoucímu lektorovi ještě zástupce, který bude kvalifikovaným pedagogem volného času, tedy znát legislativu, sociální psychologii, první pomoc, bude umět vybrat hry pro cílovou skupinu apod.

4.3.2 Rozhovory Romana a Leona, lektorky příměstských táborů v městském sportovním zařízení

Ve stejném zařízení byl proveden rozhovor s vedoucí lektorkou Romanou, která má výběr lektorů již několikrát vyzkoušený. Romana je vedoucí lektorkou tři roky, má pedagogické minimum a práce jí naplňuje především proto, že vidí u dětí určité pokroky. Právě pokroky, které děti ve sportovních činnostech mají, bere Romana jako motivaci.

Důležité pro Romanu je, aby byl lektor zodpovědný, aby měl strach o svěřené děti, ovšem v určité míře.

Další rozhovor byl s instruktorkou, kterou si Romana vybrala. Instruktorka Leona si na sobě váží zodpovědnosti a schopnosti připravit si pro děti zajímavý program. Vzhledem k tomu, že v této společnosti si program, pomůcky a metodiku připravují lektoři sami, je podle Leony důležité odhadnout, jakou dobu určitá aktivita zabere a zda je pro určitou skupinu přínosná.

Tábory, které Romana s Leonou mají na bedrech jsou sportovní, je pro ně tedy klíčový kladný vztah lektora ke sportu a pedagogické vzdělání neberou jako důležité. Finanční ohodnocení pro tyto ženy není motivací a myslí si, že by měly být ohodnoceny lépe.

Zhodnocení 2

Romana je lektorka městského sportovního zařízení. Má vystudované pedagogické minimum. Otázkou je, co je považováno za pedagogické minimum. Zda se jedná o maturitní obor se zaměřením na pedagogiku nebo nějaký pedagogický kurz. Romana odpovídá, že jí pedagogické vzdělání nepřijde důležité, důležitější je prý vztah ke sportu. Dle mého názoru je nutné, aby alespoň jeden z lektorů měl pedagogické vzdělání. Především, když jde o sport. Lektoři by měli znát anatomii dítěte a základní informace o tom, co se může stát v případě neprofesionálního vedení dětí. Lektorky Romana a Leona by měly vést děti ke sportovní hygieně a správnému sportování, ale pokud o tomto nemají povědomí, tak to není správné. Nesou za svěřené děti odpovědnost, a proto by měly mít odpovídající vzdělání. Je to především jejich ochrana v případě, že se něco přihodí.

4.3.3 Rozhovor Lucie, organizátor příměstských táborů v rodinném centru

Dalším osloveným organizátorem byla paní Lucie, která se věnuje pořádání příměstských táborů devátým rokem. V jejím rodinném centru mimo město se přes léto koná 8 příměstských táborů. Sama pořádá tábory s angličtinou, dále se zde konají atletické, výtvarné a technické tábory. Když Lucie vybírá lektora, je pro ni klíčová znalost anglického jazyka, spolehlivost, samostatnost a kreativita.

Lucie má již patnáctiletou zkušenost s lektorstvím na příměstských táborech, z čehož 8 let tábory sama organizuje.

Na otázku, zda dává přednost určité věkové skupině lektorů nedokázala jednoznačně odpovědět. *Záleží na tom, v jakém fyzickém a psychickém stavu dotyčný je.* Říká zamyšleně Lucie. Pro sportovní tábory volí spíše mladší lektory, kteří mohou přinést nové nápady a lépe motivovat děti. Pro anglické tábory vybírá lektory s perfektní znalostí anglického jazyka

a ideálně s pedagogickou zkušeností. Podle Lucie nezáleží na tom, jestli je lektor starší nebo naopak mladý. Vždy záleží na okolnostech a zaměření příměstského tábora.

Pro Lucii je jednoznačně nejdůležitější klíčovou vlastností lektorů spolehlivost. *Pokud se na lektora nemohu spolehnout, nespěším mu ani jedno dítě, natož 50 dětí.* Lucie popisuje, že pokud jí lektor jednou zklame, tak spolupráce končí. Dále Lucie označuje nedochvilnost a lež za naprosto nežádoucí vlastnosti, které by neměl mít žádný lektor. Tyto tři vlastnosti jdou ruku v ruce a ani jednu z nich není schopná Lucie tolerovat.

Finanční ohodnocení lektorů se u Lucie velmi liší. Záleží na druhu aktivity, kterou lektor vykonává. Pokud se jedná například o anglický tábor, tak je finanční odměna 300 Kč a více za 45 minut na jednoho lektora. Na pohlaví lektora Lucie vůbec nezáleží. *Nevidím rozdíl, zda tábor vede žena nebo muž. Pokud je lektor dobrý a spolehlivý, tak nevidím důvod zabývat se pohlavím,* sdělila Lucie.

Na otázku, jak probíhá výběrové řízení Lucie odpověděla, že žádná výběrová řízení nedělá. Lektory doposud získala na doporučení svých známých.

Lektorům, kteří mají na starosti sportovní, výtvarné či technické tábory, nechává Lucie zcela volnou ruku v metodách aktivit nebo výuky. Věří, že vědí, co dělají a nemá důvod jim do čehokoliv mluvit. Lektoři však vše musí předem prokonzultovat a informovat Lucii, jak a proč zvolili tuto metodu. Metodika je předem stanovena pouze u anglických táborů, tam mají lektori jasně stanovené cíle, které mají být během tábora splněné. V denních činnostech dává Lucie lektorům svobodu. Vyžaduje, aby lektori byli samostatní a dokázali vše vyřešit společně s ostatními lektory. Žádné denní kontroly dosud nedělala, protože neměla podnět.

Lektori mají k dispozici mnoho pomůcek z předešlých táborů a kurzů, proto Lucie vyžaduje, aby lektori plánovali aktivity tak, aby pomůcky plně využili. *V případě, že přijdou s něčím novým a já vidím, že tato pomůcka bude plně využita, tak nemám problém se zakoupením.* Vždy je určitý obnos peněz, který je určený na pomůcky a odměny dětem doplňuje Lucie.

Zhodnocení 3

Lucie byla několik let lektorkou a nyní dokonce tábory sama organizuje. V tomto případě je určitě přínosné, že si sama prošla lektorováním a ví, co vše tato činnost obnáší. Její přístup k lektorům se mi líbí, protože jim nechává volnost, ale zároveň se snaží, aby s Lucií vše konzultovali a informovali jí. Velmi překvapivé pro mě bylo, že Lucie nedělá výběrová řízení a lektory zajišťuje pouze z doporučení svých známých. Dále velmi pozitivně vnímám, že Lucie

nedělá rozdíly v pohlaví nebo věku lektorů. V případě anglického příměstského tábora Lucie vyžaduje, aby lektoři splnili cíle, které jsou předem dány, kdy a jak toho lektoři docílí už Lucie neřeší. Tento nápad se mi líbí, lektoři si sami mohou zhodnotit, jak jsou děti unavené, jaké je počasí a podle toho upravovat denní plán.

4.3.4 Rozhovor Zuzana, lektorka příměstských táborů v rodinném centru

Další rozhovor byl uskutečněn s lektorkou Zuzanou z rodinného centra. Zuzaně je 42 let a již 7 let pracuje jako lektorka příměstských táborů u soukromého subjektu. Zuzana nemá pedagogické vzdělání. V rodinném centru vyučuje anglický jazyk, a tak je tomu i během příměstských táborů.

Zuzana si na sobě nejvíce cení toho, že umí děti zaujmout, mají jí rády, na hodiny se těší a má pozitivní zpětnou vazbu od rodičů dětí. *Dětem se snažím vymyslet zajímavý program a aktivity, díky kterým se skvěle baví a zároveň učí.* Práce s dětmi jí baví a naplňuje. Zuzana si myslí, že lektor by měl být opatrný a měl by předvídat určité události. Pokud lektor není opatrný a nepředvídá události, se kterými se může setkat, je dle Zuzany špatný lektor.

Nejvíce Zuzanu motivuje, když vidí pokroky dětí a jejich úsměvy. *Když vidím, že děti aktivita baví a usmívají se, tak vidím, že svoji práci dělám dobře.* Zuzanu také motivuje finanční ohodnocení, na které se postupem času vypracovala. *Začátky byly těžké, finanční ohodnocení bylo nízké, ale věděla jsem, že pokud se osvědčím, tak budu ohodnocena lépe.* Nyní je Zuzana spokojená a doporučuje všem lektorům vytrvat a nenechat se financemi odradit.

Na otázku, jak se Zuzana připravovala na výběrové řízení se pousmála a jednoznačně odpověděla *nijak*. V době, kdy Zuzana šla k výběrovému řízení právě přicestovala ze zahraničí, kde mluvila plynule anglicky. Věděla, že rozhovor, který bude v angličtině zvládne levou zadní. *Troufám si říct, že mluvím lépe anglicky než česky.* Zuzana se tedy nemusela na výběrové řízení nijak připravovat a mohla být zcela přirozená.

Vzhledem k tomu, že metodika je jasně stanovena, Zuzana si může volit pouze formu, kterou bude vyučovat. K dispozici má Zuzana spoustu didaktických pomůcek od kartiček, hraček až po reálné předměty. Důležité je však správně volit pomůcky pro určitou skupinu. V kurzech je daná skupina podle věku dětí, ale na příměstských táborech jsou odlišné věkové skupiny dětí. Zuzana raději volí jednodušší obrázky a jednodušší slovíčka, kterým budou rozumět velké i malé děti. Zuzana popisuje, že je někdy náročné zvolit ideální formu výuky, tak aby se větší děti nenudily, a naopak malé děti zase vůbec nechápaly o čem hodina je. S tím si ale zkušený lektor poradí.

Denní činnost mám vždy předem připravenou, popisuje Zuzana. Po domluvě s ostatními lektory si mohou program přesunout z dopoledního na odpolední a naopak. Vše záleží na počasí a dětech, jejich náladě, případné únavě apod. Pokud jsou venku vysoké teploty, tak s dětmi tráví čas venku raději dopoledne a odpoledne jsou v budově. *Činnosti můžeme měnit během dne. Důležité je, aby děti odcházely domů spokojené a my věděli, že jsme udělali vše, co jsme měli v plánu*. Protože přípravy mají na tábory s angličtinou vždy naplánované dopředu, nemůže se stát, že by lektoři nevěděli, co mají dělat. Jen si aktivity přizpůsobují dle počasí a případným jiným důvodům (únava dětí, údržba vnitřních prostor, možnost zajímavé návštěvy apod.).

Vybavenost centra je dle slov Zuzany více než bohatá. Lektoři zde mají spousta různých pomůcek a kdykoliv je mohou využívat. *Já po těch letech už vím, kde mám co hledat a vždy je z čeho vybírat*. Zároveň má Zuzana spoustu nápadů, pokud jí něco chybí, tak si to jednoduše vyrobí. *V případě, že bych potřebovala něco nového a není to nějaká hloupost, tak se domluvím s organizátorkou a ta pomůcku zakoupí. Nikdy jsem se nesečkala s negativní odezvou, když jsem něco potřebovala nad rámec vybavení*. Doplnila Zuzana.

Zhodnocení 4

Zuzana je zkušená lektorka anglického jazyka. Zde se nabízí otázka, zda je lepší lektor s pedagogickým vzděláním, ale bez pokročilého anglického jazyka nebo lektor bez vzdělání, ale s velmi vysokou úrovní anglického jazyka. Samozřejmě je ideální, když je lektor s pedagogickým vzděláním a vysokou úrovní jazyka, ale v tomto případě bych si zvolila pro své žáky lektora bez vzdělání, ale s vysokou úrovní jazyka. Zuzana je lektorka, která má co předat svým svěřeným dětem a má velmi kladný vztah k povolání. Práce s dětmi jí naplňuje a motivuje.

4.3.5 Rozhovor Pavla, organizátor příměstských táborů v DDM

Organizátorkou, kterou jsem oslovila, je čtyřicetiletá Pavla, která organizuje tábory v DDM šestým rokem. Příměstské tábory pořádají o jarních i letních prázdninách. V období letních prázdnin organizuje i dva výjezdní tábory, kde působí jako pedagog.

Pedagogickou kariéru Pavla zahájila před sedmnácti lety jako lektor kroužků, tenkrát byla pod vedením zkušenějších pedagogů, od nichž získala hodně zkušeností a dodnes z nich čerpá.

Když měla Pavla porovnávat své zkušenosti s lektory s pohledem na jejich věk a pohlaví, chvíli přemýšlela a vyjádřila se takto: *Jediný rozdíl, který vidím jako velký, je, když lektor má děti a nemá děti. To vidím na kroužcích i na táborech. Přístup těch rodičů je jiný. Neříkám, že zcela správný, protože tam působí ten formát matky či otce, kteří mají větší starostlivost o ty děti*.

Některé aktivity jsou tomu podřízené, ale naopak mladší, bezdětní kolegové se pouští do aktivit, do kterých já, jako rodič nebo mé kolegyně, jako matky, se nerady pouštíme, protože to riziko je nám známé, ale bohužel někdy je to na úkor programu. Ne vždy je to ku prospěchu se tak úplně o ty děti bát. Rozdíl mezi pohlavím nevidím vůbec žádný, jsou ženy lepších kvalit, pánové to samé, u věku též. Zkušenější lektori mají kvalitní program, ale zase už nemusí mít tolik síly a nových nápadů. Vůbec se to, podle mě, nedá srovnávat. Nemohu říct, že by muži byli lepší v tomto a ženy zase v tomto.

Jako klíčovou vlastnost lektora Pavla považuje spolehlivost. Pokud lektor nepřijde na kroužek nebo tábor, je to velmi nepříjemné. Ona sama se s tím naštěstí nesetkala, od lektorů však vyžaduje nadšení pro práci a je ráda, když jsou lektori aktivní sami od sebe a nečekají na její příkazy a pokyny. Proto vybírá lektory na tábory z řad pracovníků, se kterými má zkušenosti během školního roku z kroužků. Díky tomu ví, že nebude celý tábor na jejích bedrech a lektori se budou podílet na náplni tábora, vymyslí aktivity a sami je budou realizovat. Klíčovou vlastností je tedy spolehlivost a samostatnost.

Za nežádoucí vlastnosti považuje nespolehlivost a také negativní přístup k dětem z důvodu nezkušenosti lektorů. Dětská populace v současné době, obzvlášť po dvou letech covidu, kdy děti trávily většinu času na počítačích, nevíta všechny vybrané aktivity (např. bojovky, hry v lese či náročnější sportovní aktivity). Rodiče jsou zvyklí, že děti nemají vždy na určitou aktivitu náladu nebo nesouhlasí s vybranou aktivitou, a tak se snaží motivovat, případně program podřídit. Bezdětní lektori velmi rychle ztrácí schopnost děti motivovat a vysvětlit jim význam dané aktivity. Pro Petru je tedy nežádoucí vlastností neschopnost maximálně motivovat cílovou skupinu.

Finanční ohodnocení mají v DDM přesně stanovené a činí 6 000 Kč za 5 dní (od pondělí do pátku při osmihodinové pracovní době od 8 do 16 hod.). Částka se liší u plnoletých a kvalifikovaných lektorů a praktikantů (pomocných lektorů ve věku od 15 do 18 let). Praktikanti v DDM, kde Pavla pracuje, dostávají 4 800 Kč. Stejnou částku získávají i plnoletí lektori bez patřičného pedagogického vzdělání. Podmínkou tohoto DDM je, že minimálně jeden lektor z tábora je pedagogicky vzdělaný.

Výběrové řízení na lektory příměstských táborů Pavla nedělá. DDM má dostatečnou zásobu lidí, kteří zde pracují celý rok, jako lektori kroužků nebo v nízkoprahovém zařízení, který mají při DDM. Občas se stane, že je spolupráce uzavřena mezi lidmi, kteří jsou na doporučení od stálých zaměstnanců. Pavla má na starosti sportovní sekci a nepamatuje si, že by nějaké

výběrové řízení bylo potřeba, protože zatím není o lektory nouze. Základna lektorů je zde opravdu široká, DDM nabízí přes rok 250 kroužků a z toho je 130 kroužků sportovních.

Vedoucí tábora nedostává konkrétní metodiku, musí se však seznámit se směrnicemi DDM a následně proškolit ostatní lektory. Náplň tábora je na něm, aktivity si vybírá sám, organizátor pouze určuje místo srazu a odchodu, připomíná, kde jsou nouzové východy, lékárničky apod. Denní náplň si nejlépe určí sami lektori, mají totiž tábory zaměřené na sport, který je jim samotným nejbližší a věnují se mu celoročně. Častokrát jejich tábor navštěvují děti, které během roku chodí do stejného kurzu.

Speciální pomůcky na příměstské tábory Petra nezařizuje, lektori mají využívat to, co mají k dispozici během roku. Na tábory nemůže koupit něco, co má trvalou hodnotu. Lektorům nakoupí pouze to, co se na daném táboře spotřebuje (křídly, papíry apod.). Z peněz, které jsou vybrané na tábor nemůže koupit nic, co by získalo evidenční číslo a následně bylo v evidenci majetku DDM. Lektori si mohou zažádat o pomůcky během roku a následně je i na táboře využít.

Zhodnocení 5

Organizátorka Pavla je pedagogicky vzdělaná a má mnoho zkušeností s organizováním táborů a chodem kroužků v DDM. Má pevně stanovená pravidla, která lektori dodržují a řídí se jimi. Lektorům nechává volné pole pro činnosti a aktivity příměstských táborů. Spoléhá na to, že mají bohaté zkušenosti s kroužky během školního roku a vědí, jak děti nejlépe zaujmout a motivovat. Velmi zajímavá mi přijde informace, že se nemohou na příměstské tábory nakupovat prvky, které nejsou spotřební. Chápu, že DDM disponuje mnoho pomůckami, pokud realizují během roku několik desítek kroužků, ale tuto informaci jsem neslyšela od žádného dotazovaného respondenta. Podmínky by měli být pro všechny organizace stejné, a proto mě toto zjištění překvapilo. Výhodou je, že Pavla nemusí řešit výběrová řízení a má k dispozici pracovníky dané organizace.

4.3.6 Rozhovor Barbora, lektorka příměstských táborů v DDM

Další rozhovor mi poskytla lektorka Barbora. Barbora je třiceti pěti letá lektorka volného času. Má vystudovanou pedagogickou školu se zaměřením na pedagogiku volného času. Její zkušenost s lektorováním je nyní 3 roky. Pracuje v DDM, kde vede celoroční kroužky zaměřené na sport, turistiku a environmentální výchovu.

Barbora si na sobě cení odpovědnosti, vynalézavosti, organizačních schopností, schopnosti rozhodovat, plánovat a řešit neočekávané situace. Mezi nejlepší vlastnosti řadí empatii. Myslí si, že každý lektor by měl být empatický a umět naslouchat nejen dětem. V dnešní době je mnoho odlišností, se kterými se musí děti vypořádat. Nejen do škol, ale také na volnočasové kroužky chodí děti jiných národností, děti s handicapem aj... Je důležité, aby lektor předcházel šikaně nebo vyloučení jedince ze skupiny. To považuje Barbora za klíčovou schopnost. Naopak si myslí, že pokud lektor není schopen tolerovat odlišnosti a individualitu dítěte, tak by měl změnit profesi. Dále by lektor neměl být netrpělivý, nerozhodný a nezodpovědný. Vlastnosti, které Barbora popisuje jsou neslučitelné s jakoukoliv profesí, kde hrají hlavní roli děti.

Barboru nejvíce v její práci motivuje, když jsou účastníci jejího kurzu nebo tábora spokojeni. Když dostává pozitivní zpětnou vazbu. Jako velký benefit vidí v dovolené, která je čtyřicetidenní. Naopak by uvítala lepší finanční ohodnocení a častější finanční odměny.

Výběrové řízení Barbora absolvovala před třemi lety. Pamatuje si, že pocítovala nervozitu. Nijak zvlášť se nepřipravovala. Byla připravena vyzdvihnout své přednosti a zkušenosti z předchozího zaměstnání, ale také přiznat své slabé stránky, na kterých je ochotna pracovat. Dále řekla své požadavky, které očekávala od budoucího zaměstnání. Barbora šla k výběrovému řízení s očekáváním, že jí pohovor přinese nové zaměstnání, ale byla také připravená na neúspěch.

V DDM mají lektori mnoho pomůcek, protože jsou k dispozici všechny pomůcky, které se využívají během roku na volnočasových kroužcích. Mají k dispozici odbornou literaturu, případně si mohou zažádat o literaturu, kterou požadují. Organizátor lektorům poskytuje rozšiřující vzdělání, v podobě různých školení nebo kurzů. Do určité výše je hradí zaměstnavatel. Dále vedou diskuze s kolegy a následně vyhodnotí, co je potřeba zakoupit nebo co si mohou svépomocí vyrobit. Lektori mohou využívat praktické pomůcky nebo názorně demonstrační. S množstvím pomůcek je Barbora naprosto spokojená.

Náplň denních činností je zcela v režii Barbory. Připravuje program tak, jak sama uzná za vhodné. Nikdo jí do toho nehovoří. Pokud je lektorů více, tak společně tvoří program a každý z nich se podílí na jednotlivých aktivitách, aby děti motivovali a zaujali. *Jsme skvělý tým a nemáme potřebu se předhánět nebo druhému škodit. Vždy se sejdeme, program naplánujeme společně a poté rozdáme úkoly pro jednotlivé aktivity.* Sděluje usměvavá Barbora.

Zhodnocení 6

Lektorka Barbora jako jediná absolvovala výběrové řízení. Má pedagogické zaměření v oboru, který vykonává. Je empatická, a to samé vyžaduje od svých kolegů. S lektorováním má pouze tříletou zkušenost, ale je zapálená a práce jí moc baví. Uvítala by lepší finanční ohodnocení. Potěšilo mě, že zaměstnavatel této organizace poskytuje lektorům rozšiřující vzdělání, které do určité částky hradí. Můžeme říct, že zaměstnavateli záleží na vzdělání zaměstnanců a plně je v tom podporuje.

4.3.7 Rozhovor Anna, lektorka příměstských táborů v DDM

Další rozhovor mi ochotně poskytla lektorka Anna. Anně je 24 let a pracuje v domě dětí a mládeže jako lektorka kroužků a příměstských táborů zaměřených na hudbu a divadlo. S tábory má bohaté zkušenosti. Od dětství jezdila na tábory jako účastnice, poté jezdila na tábory jako praktikantka a momentálně působí na táborech jako lektorka. *Hrozně ráda vzpomínám na časy, kdy jsem na tábor jezdila jako dítě.* Dodává Anna a říká, že ze zážitků čerpá dodnes inspirace. Ráda se prý vrací do dob, kdy sama jezdila na tábory a díky tomu se dokáže vcítit do dětí, které jí jsou svěřené. Anna absolvovala pro výkon svého povolání pouze kurz pedagoga volného času. Popisuje, že zkušenosti, které načerpala během let strávených na táboře jí daly mnohem víc než kurz. *Kurz pedagoga volného času jsem si dělala jen kvůli papíru, jinak bych nemohla dělat lektorku.*

Anna si na sobě nejvíce cení toho, že dokáže naslouchat dětem a vyslyšet, co potřebují. *Mluvím s nimi o jejich potřebách a snažím se vyhovět jejich požadavkům a zároveň nenarušovat průběh kroužku nebo tábora.* Je to asi také tím, že já sama jsem si prožila situace, kdy jsem se necítila dobře nebo mě něco trápilo a chtěla jsem se někomu svěřit. Vždy Annu potěší, když k ní mají děti důvěru a může je aspoň vyslechnout. Naopak Anna přiznává, že občas bývá netrpělivá a vnímá tuto svoji vlastnost jako negativní. Je si toho však vědoma a snaží se na tom pracovat.

Annu nejvíce motivuje v její profesi to, že vidí pokroky dětí. *Vidím, jak se děti během jednoho roku zlepšily ve hře na hudební nástroj, zpěvu nebo jiných dovednostech. To je pro učitele největší motivací, protože ví, že je to i jeho zásluha.* Co se týká finanční odměny, tak si Anna myslí, že dostává adekvátní mzdu za její odvedenou práci.

Výběrového řízení se Anna neúčastnila, ale kdyby ano, tak by to nijak zvlášť neprožívala. Ví, co od zaměstnání očekává a je schopná si o podmínky říci. Na druhou stranu ví, kde jsou její silné a slabé stránky a dokáže o nich otevřeně hovořit. *O nic nejde, buď by mě vzali nebo ne.*

Anna je v DDM, kde lektorům poskytují metodiky, které potřebuje k výkonu práce, spokojená. *Oceňuji, že kdykoliv mohu požádat zkušenějšího kolegu a on se mi vždy snaží vyhovět a pomoci mi.* Co se týče denních režimů, tak Anna dává přednost názoru dětí. *Vždy se s nimi domluví, které téma je zajímavé, co by se o něm chtěly dozvědět a poté připravují aktivity. Chci, aby dětem dávalo smysl to, co se učí a abych je nenutila dělat něco, co je nebaví a o co nemají zájem.*

Materiály a pomůcky mají k dispozici v DDM všichni lektori. *Pokud potřebuji něco, co využívá a jiná skupina, domluví se s kolegy a pomůcky si prostrídáme. Častokrát si pomůcky tvořím sama podle toho, na čem se s dětmi domluvíme. Jsem velmi kreativní a baví mě, že mohu zapojit svoji fantazii a dětem se pomůcky líbí. I to je vlastně skvělá vlastnost lektora – být kreativní.* Dodává Anna. V případě, že by Anna měla zájem o nějakou novou pomůcku, tak by to nejdříve musela konzultovat s kolegy, zda by to také chtěli, aby novinky byly maximálně využité. Pokud se na výběru s ostatními lektory Anna shodne, vedení pomůcky zakoupí, říct si o pomůcky však lektori musí s dostatečným časovým předstihem.

Zhodnocení 7

U Anny vidím velkou výhodu, že je věkově blízko dětem a má zkušenosti se všemi rolami na táboře – od dítěte, přes praktikantku až po lektorku. Sama ví nejlépe, jak se děti mohou cítit, když jsou na táboře poprvé nebo je něco trápí. Překvapuje mě, že Anna učí děti na hudební nástroje a nemá pedagogické vzdělání. Dále je překvapivé, že se Anna řídí tím, co se chtějí děti naučit a dozvědět. Na jednu stranu je tento postoj velmi hezký, ale na stranu druhou toho mohou děti často zneužívat. Líbí se mi, že Anna tvoří různé pomůcky svépomocně.

4.4 Vyhodnocení šetření mezi organizátory

V následujícím textu se držím pořadí otázek rozhovorů a shrnu porovnání odpovědí respondentů nejprve u organizátorů příměstských táborů tak, abych z nich následně mohla vyvodit závěry do návrhu.

Jak dlouho organizujete příměstské tábory?

Organizátory, které jsem oslovila pořádají příměstské tábory mezi 8 až 3 roky.

Vyzkoušel/a jste si někdy sám/sama práci lektora? Kolik let zkušeností máte sám/sama s lektorskou prací?

Všichni organizátoři si prošli nejdříve pracovní pozicí lektora a poté začali sami organizovat příměstské tábory. Většina organizátorů má dlouholeté zkušenosti s lektorováním a poté se stali organizátory.

Porovnejte své zkušenosti s lektory s pohledem na jejich věk a pohlaví.

Na tuto otázku se odpovědi liší. Někteří organizátoři dávají přednost mladším lektorům, kteří jsou plní síly a dokážou lépe motivovat děti. Jiní mezi věkem a pohlavím nedělají žádné rozdíly. Záleží na zaměření příměstského tábora a požadavcích, které vyžadují po lektorech. Jeden respondent odpověděl, že vyžaduje, aby na táboře byli jak muži, tak ženy a různé věkové skupiny, aby si každé dítě mohlo vybrat ke komu bude mít nejbližší.

Jaké vlastnosti jsou pro Vás klíčové ve výběru lektora?

Na tuto otázku odpověděli všichni organizátoři jednoznačně. Spolehlivost je pro ně nejdůležitější vlastností, kterou musí mít každý lektor. Dále klíčovou vlastností byl kladný vztah k dětem, ke sportu, samostatnost, zodpovědnost, komunikační schopnosti, okrajově požadují nadšení pro práci, dochvilnost a pravdomluvnost.

Jaké vlastnosti považujete za nežádoucí u svých podřízených lektorů?

Za nežádoucí vlastnosti organizátoři považují především negativní vztah k dětem, výbušné chování a nespolehlivost. Dále organizátoři nesnesou lež, nedochvilnost a nesamostatnost.

Jaké nabízíte finanční ohodnocení lektorům? Liší se nějak s ohledem na gender, věk a vzdělání lektora?

Na tuto otázku se odpovědi liší. Někteří lektoréři jsou ohodnoceni pevnou částkou za odvedenou práci. Jiní zase dostávají odměnu podle počtu svěřených dětí. Přesnou částku prozradili dva organizátoři, a to, že lektor dostává 300 Kč za 45 minut, jiný zase 6000 Kč za 5 dnů 8hodinové pracovní doby a praktikantům platí 4800 Kč. Všichni organizátoři odpověděli, že nedělají finanční rozdíly mezi pohlavím, věkem ani dosaženým vzděláním. Mají však různé pozice a podle toho se odměna odvíjí. Jeden organizátor ohodnocuje lektory podle délky praxe.

Jak probíhá výběrové řízení? Z kolika a jak vybíráte zpravidla uchazeče?

Z rozhovorů s organizátory příměstských táborů jsme se dozvěděli, že pouze jeden vybíral lektory pomocí výběrového řízení. Ostatní organizátoři získali lektory buď z řad zaměstnanců nebo na doporučení známých.

V jakém rozsahu poskytujete lektorům metodiky?

Pouze jeden z oslovených organizátorů poskytuje svým lektorům metodiku. Ostatní oslovení organizátoři spoléhají na znalosti svých lektorů, kteří jsou pedagogicky vzdělaní a nechávají jim volnou ruku. Většinou však vyžadují, aby je informovali o přípravách, průběhu

a vyhodnocení. Vzhledem k tomu, že se organizátoři nevyjádřili, jakým způsobem ověřují odborné znalosti lektorů a já to vnímám jako velmi důležité, rozhodla jsem se pro doplňující kapitolu, ve které popisují doškolovací kurzy pro lektory.

Jak ovlivňujete náplň denních činností?

Ani jeden z organizátorů nekontroluje své lektory v činnostech a aktivitách, které si zvolili. Vkládají v ně veškerou důvěru. Předpokládají, že lektoři vědí nejlépe jaké činnosti a aktivity zvolit. Každý organizátor vyžaduje, aby byli lektoři plně samostatní.

V jakém rozsahu poskytujete lektorům pomůcky a do jaké míry jim necháváte svobodu výběru?

Všichni organizátoři odpovídají, že svým lektorům poskytují dostatečné množství pomůcek. Buď je mají k dispozici ve svých zařízeních nebo si je mohou zakoupit. Jeden organizátor odpovídá, že lektorům nemůže zakoupit pomůcky, které nejsou spotřebním zbožím. Lektorům nechávají všichni organizátoři volnou ruku ve výběru pomůcek.

4.5 Vyhodnocení šetření mezi lektory

V následujícím shrnutí porovnávám výstupy rozhovorů s lektory, jejich názory mě zajímají proto, aby mohla v návrhu zohlednit jejich potřeby při přijímacím řízení.

Jste muž nebo žena?

Všechny dotazované lektory jsou ženy.

Kolik je Vám let?

Lektorkám je mezi 42–24 lety.

Jaké máte vzdělání pro kvalifikaci lektora příměstských táborů?

Z dotazovaných respondentek mají pouze dvě lektorky pedagogické minimum. Další lektorka má kurz pedagoga volného času. Zbýlé lektorky nemají žádné pedagogické vzdělání.

Jak dlouhou praxi máte jako lektor příměstských táborů?

Praxe lektorek se pohybuje mezi 3-7 lety. Jedna respondentka se účastnila příměstských táborů již jako praktikantka a nyní pokračuje jako lektorka.

Jakých vlastností si na sobě ceníte pro práci lektora?

Lektorky si na sobě cení odpovědnosti, vynalézavosti, organizačních schopností, schopnost rozhodovat, plánovat a řešit neočekávané situace. Další lektorka si na sobě cení toho, že umí děti zaujmout, naslouchat jim a je empatická.

Jaké vlastnosti chápete jako nežádoucí (rizikové) pro práci lektora?

Jako nežádoucí vlastnosti lektorky vnímají netrpělivost, nerozhodnost, nezodpovědnost, neopatrnost, nepředvídatost určitých situací, netoleranci odlišností a individualitu dětí.

Pro jakou organizaci vykonáváte lektorskou činnost?

Jedna lektorka vykonává lektorskou činnost u soukromého subjektu – rodinné centrum. Další vykonávají profesi v domě dětí a mládeže a městském sportovním zařízení.

Na co jsou Vaše příměstské tábory zaměřené? Sport / vzdělání / náboženství / environmentalistika?

Příměstské tábory oslovených lektorek jsou zaměřené na hudbu, divadlo, sport, environmentální výchovu a cizí jazyk.

Co Vás motivuje vykonávat profesi lektora?

Všechny lektorky motivuje v jejich profesi to, že vidí pokroky dětí. Také je motivuje, když vidí, že jsou děti spokojené a mají od rodičů kladnou zpětnou vazbu. Jednu lektorku také motivuje finanční odměna.

Jaké finanční ohodnocení dostáváte a jaké by mělo být, aby Vás uspokojilo?

V otázce ohledně finančního hodnocení se odpovědi naprosto rozcházejí. Jedna lektorka odpovídá, že se musela k lepšímu finančnímu ohodnocení vypracovat. Další odpovídá, že by uvítala častější odměny a vyšší mzdu. Poslední lektorka odpovídá, že její mzda je adekvátní k odvedené práci.

Jak se připravujete na výběrové řízení a jak ho prožíváte?

Polovina dotazovaných lektorek absolvovala výběrové řízení. Jedna odpověděla, že se na výběrové řízení nijak nepřipravovala. Další lektorka odpověděla, že pocítovala nervozitu, ale věděla, co požaduje a naopak, co je schopná nabídnout.

Jaké metodiky Vám organizátor poskytuje?

Všechny lektorky odpověděly, že organizátoři většinou nenabízejí metodiky. Pouze lektorka vyučující anglický jazyk má metodiku danou. Lektorům to však vyhovuje, vše si můžou sami vybrat a přizpůsobit.

Jak ovlivňujete náplň denních činností? A co Vám vyhovuje?

Náplň denních činností si většinou lektori vytvářejí sami. Žádný z organizátorů nekontroluje svým lektorům denní činnosti. Naopak, od většiny lektorů je vyžadováno, aby byli samostatní a tvořili denní činnosti svépomocně. Pouze lektorka angličtiny musí během dne splnit to, co předem organizátorka nastavila.

V jakém rozsahu Vám organizátor poskytuje pomůcky a materiály? Do jaké míry si je vybíráte sami? Vyhovuje Vám to?

Na této otázce se všechny lektorky shodují. Jejich zaměstnanci jim nabízejí dostatečné množství pomůcek i materiálů. Výběr pomůcek nechávají na samotných lektorkách a těm to zcela vyhovuje. Dále všechny odpověděly, že pokud mají zájem o nové pomůcky, tak s tím organizátoři nemají problém a pokud to lze, zakoupí jim je.

4.6 Doporučení organizátorům příměstských táborů a návrh struktury výběrového řízení na lektora

Z dotazníků organizátorů, ale také lektorů jsme se dozvěděli, že výběrová řízení pro příměstské tábory nejsou příliš častá. Velmi mě to zarazilo a znepokojilo. V médiích se čím dále, tím více vyskytují kauzy o sexuálním zneužívání nezletilých a jiném protiprávním jednání. Organizátoři by měli věnovat více pozornosti potencionálním lektorům a jejich osobnosti. Následky, které si mohou děti z táborů odnést kvůli špatně a neuváženě vybranému lektorovi, mohou být fatální. Níže předkládám, jak by mohla vypadat karta postupu výběrového řízení.

Poznámka k výběrovému řízení: U návrhu předpokládám, že organizátoři příměstských táborů by měli mít kromě pedagogického vzdělání i manažerské schopnosti a měli by umět vést tým lidí. Měli by také znát všechny právní náležitosti spojené s organizací příměstských táborů.

Návrh struktury výběrového řízení na lektora příměstského tábora	
Úvodní informace o výběrovém řízení	<ul style="list-style-type: none">• Stručně uvést informace o pořádající organizaci a jejích cílech s pořádáním příměstských táborů. Vysvětlit, co od lektora očekáváte, jakou roli bude mít na táboře a jaký bude mít vliv na děti.• Specifikovat termíny a místo konání tábora a jeho délku, aby uchazeči měli přehled o časových možnostech a logistice účasti na táboře.• Popsat cílovou skupinu účastníků tábora, tedy věkovou kategorii dětí, speciální potřeby a případné

	<p>další požadavky (např. znalost určitého jazyka, schopnost plavat, znát pravidla určitých sportů apod.).</p>
Požadavky na uchazeče	<ul style="list-style-type: none"> • Uvést požadovanou úroveň vzdělání, například střední škola, vysokoškolské studium pedagogického směru nebo obor související s volnočasovou pedagogikou. • Specifikovat, zda je třeba mít pedagogickou praxi nebo předchozí zkušenosti s vedením dětských skupin nebo táborovou činností. • Vyjmenovat klíčové dovednosti a schopnosti, které jsou pro roli lektora důležité, např. schopnost komunikace s dětmi, týmové spolupráce, kreativita a zodpovědnost.
Požadavky na předložení dokumentů	<ul style="list-style-type: none"> • Vymezit seznam dokumentů, které mají uchazeči předložit, jako je životopis, motivační dopis, kopie vzdělání a další relevantní certifikace. • Zveřejnit termín pro doručení požadovaných dokumentů a určit způsob jejich odeslání, např. emailem nebo poštou.
Pohovor a osobní setkání	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlit průběh pohovoru, např. délku a témata k diskuzi. • Informovat o tom, že kandidáti budou odpovídat na několik otázek, které se týkají jejich motivace, pedagogických přístupů a schopnosti pracovat s dětmi. • Dát uchazečům prostor, aby se zeptali na podrobnosti o táboře a roli lektora.
Praktický úkol	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvětlit, co organizátor očekává od praktických úkolů, které uchazeči předvedou: <ol style="list-style-type: none"> 1. Uchazeč připraví a prezentuje krátkou aktivitu nebo hru pro děti vč. specifikace prostředí a materiálního zázemí. 2. Uchazeč předvede řešení předložené situace při práci lektora (neohlášeně přijdou rodiče, dítě si chce vyzvednout nepovolená osoba, úraz dítěte, aj.) 3. Uchazeč předvede znalost dané skupiny (např. z hlediska vývoje nebo poruch učení).
Referenční kontroly	<ul style="list-style-type: none"> • Kontaktovat referenční osoby uchazečů (např. předchozí zaměstnavatele, vedoucí projektů, kteří s nimi spolupracovali) a získat reference o jejich pracovních výkonech a pedagogických schopnostech.

<p>Výběr a nabídka práce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Po úspěšném absolvování výběrového řízení vybrat nejvhodnějšího lektora, ideálně společně s kolegy. • Nabídnout vybranému uchazeči pracovní místo lektora a projednat s ním pracovní podmínky, včetně konkrétních platových podmínek, pracovní doby a dalších důležitých aspektů (náplň práce a šířka zodpovědnosti aj.).
<p>Komunikace s neúspěšnými uchazeči</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poskytnout zpětnou vazbu neúspěšným uchazečům, poděkovat jim za účast ve výběrovém řízení a případně uvést důvod, proč nebyli vybráni. • Pokud je v plánu pořádat další výběrová řízení, je dobré ujistit uchazeče, že budou mít příležitost se znovu přihlásit.

Návrh témat doškolovacího kurzu pro lektory příměstských táborů

Pedagogické vzdělání by měli mít všichni lektori, a to především proto, aby věděli, co děti v daném věku mohou zvládnout a naopak, co by dětem mohlo uškodit. Měli by znát základy první pomoci a současně se orientovat v tom, jak zacházet s dětmi se zdravotním omezením. Lektori by dále měli umět komunikovat jak s rodiči, tak s dětmi. Tyto základní znalosti by neměl podceňovat žádný z organizátorů příměstských táborů a měl by zajistit kurzy pro lektory, kteří tyto znalosti nemají.

Kurz by měl být zaměřen na tato témata:

- Vývojová psychologie – rozvoj rozumových schopností a sociálních dovedností, fyzické zralosti
- Poruchy učení a chování
- Rizikové chování
- Edukační potenciál hry
- Etická výchova
- Využití informačních a komunikačních technologií v zájmové činnosti
- Využití hudební, výtvarné či tělesné výchovy v zájmové činnosti
- Environmentální výchova a turistika
- První pomoc a právní základ v zodpovědnosti za svěřené děti

Závěr

V teoretické části bakalářské práce jsem se věnovala vymezením jednotlivých pojmů. Nejdříve jsem popsala pedagogiku volného času, školský zákon a vyhlášku, školní družiny, střediska volného času, soukromé subjekty, volný čas, výchovu a tábor. V další kapitole jsem se zaměřila na příměstský tábor a blíže popsala jednotlivé funkce profese lektora. Nejdříve jsem popisovala pracovní náplň lektorů. Dále schopnosti, které by lektoři měli mít. V poslední podkapitole jsem nastínila legislativní požadavky na lektory.

Výzkumnou část bakalářské práce jsem zaměřila na analýzu rozhovorů s organizátory a lektory příměstských táborů. Pro zajištění dat jsem vytvořila dva druhy dotazníků. První byl určen organizátorům příměstských táborů, druhý dotazník byl sestaven pro lektory příměstských táborů. Dotazovaných respondentů bylo sedm. Zajímalo mě, zda se budou shodovat některé odpovědi mezi organizátory a lektory. To se mi potvrdilo. Ve většině otázek se odpovědi shodovaly. V souhrnu zhodnocení se mi povedlo sestavit východiska pro návrh struktury výběrového řízení.

Domnívala jsem se, že organizátoři příměstských táborů vybírají lektory pomocí výběrového řízení. Po vyhodnocení všech dotazníků jsem zjistila, že organizátoři výběrová řízení nedělají. Lektory získávají z řad svých zaměstnanců, na doporučení svých známých nebo si je hlavní lektoři vybírají sami. Dále mě zajímalo, jaký důraz je kladen na pedagogické vzdělání. Z odpovědí respondentů jsme se dozvěděli, že pro profesi lektorů příměstských táborů není požadované pedagogické vzdělání, ani pedagogické minimum. Cílem bakalářské práce bylo porovnat požadavky lektorů a nároky organizátorů na nového lektora a na základě toho navrhnout strukturu výběrového řízení a náplň doškolovacího kurzu pro lektory s nepedagogickým vzděláním. Výstupem výzkumné části práce bylo popsat profesní požadavky organizátorů na potenciální lektory na základě rozhovorů. Tento cíl se mi podařilo naplnit.

Radost mi přineslo zjištění, že lektory motivuje a naplňuje, když vidí, že jsou děti spokojené a vykazují sebemenší pokroky. Dále mi přineslo velkou radost to, že lektoři nevykonávají tuto profesi kvůli financím, ale kvůli kladnému vztahu k dětem. Problém vnímám v tom, že většina lektorů není spokojená s finančním ohodnocením své práce a zaráží mě také to, že u soukromé organizace lektoři dostávají vyšší finanční odměnu, než v DDM a MSZ.

V poslední podkapitole předkládám doporučení pro organizátory příměstských táborů. Popisují názornou ukázkou výběrového řízení a doporučení doškolovacích kurzů.

Seznam použitých informačních zdrojů

BENDL, Stanislav a kol.. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4248-9.

HEŘMANOVÁ, Jana a MACEK, Milan. *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. V Praze: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor pro mládež, 2009. 110 s. ISBN 978-80-86784-77-9.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika voľného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2004, 307 s. ISBN 8022319309.

MÍČKOVÁ, Jiřina. *Dětské letní tábory jako forma cestovního ruchu* [online]. Olomouc, 2018 [cit. 2023-11-04]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/f7aj7r/25119400>. Diplomová práce. Univerzita Palackého Olomouc, Fakulta tělesné výchovy. Vedoucí práce Eva Schwartzhoffová.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

(PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5).

PELÁNEK, Radek. *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0454-1.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: Úvod do studia oboru*. 4., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0872-3.

VODÁRKOVÁ, Lenka. *Zásobník aktivit pro práci s dětmi nejen na příměstských táborech: Metodická příručka pro začínající pedagogy*. Praha: Powerprint, 2016. ISBN 978-80-879-9494-8.

Internetové zdroje

MŠMT. *Školní družiny* [online] 2013 [cit. 2023-11-09]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/skolni-druziny>

MŠMT. *Kvalifikace pedagogických pracovníků v zájmovém vzdělávání* [online]. [cit. 2023-11-04]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/kvalifikace-pedagogickych-pracovniku-v-zajmovem-vzdelavani>

Vyhláška č.74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/novela-zakona-opedagogickych-pracovnicich>

Zákon 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258#f2067027>